

Ἡ ΔΙΑΠΛΑΣΙΣ ΤΩΝ ΠΑΙΔΩΝ

ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΜΕΝΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΔΙΑ ΠΑΙΔΙΑ, ΕΦΗΒΟΥΣ ΚΑΙ ΝΕΑΝΙΔΑΣ

Ἑγκεκριμένον ὑπὸ τοῦ Ὑπουργείου τῆς Παιδείας ὡς ἐλεύθερον ἀνάγνωσμα δι' ὅλα ἐν γένει τὰ Σχολεῖα (1932).
Τιμηθὲν διὰ τοῦ Ἀργυροῦ Μεταλλίου τῆς Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν (1935).

ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΤΟΥ 1945 :

Διὰ τοὺς ὀκτὼ μῆνας (Μάιος-Δεκέμβριος)
Δρ. 1300. Κατὰ τετραμηνίαν Δρ. 700.
Κατὰ φύλλον Δρ. 50.

ΕΠΙΣΤΟΛΑΙ ΚΥ ΕΜΒΑΣΜΑΤΑ
Ἀποστέλλω: «Πρὸς τὸ περιοδικὸν «Ἡ ΔΙΑ-
ΠΛΑΣΙΣ ΤΩΝ ΠΑΙΔΩΝ», ὁδὸς Γ' Σεπτεμ-
βρίου, ἀριθ. 28 — Ἀθήνας». Τηλέφ. 55.536

ΙΔΡΥΤΗΣ ΤΟ 1879.
ΝΙΚΟΛΑΟΣ Π. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ. († 1941)

ΙΔΙΟΚΤΗΣΙΑ { ΜΑΡΙΑΣ Π. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΥ
ΕΥΘΑΛΙΑΣ ΧΡ. ΝΑΤΣΙΟΥ
ΑΙΚΑΤΕΡΙΝΗΣ Π. ΜΟΥΣΔΡΑΚΗ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ
ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ ΞΕΝΟΠΟΥΛΟΣ

Ο ΤΟΜΟΣ ΤΟΥ 1945

ἐξαιρετικῶς, ἐπειδὴ ἀρχίζει τὸν Μάιον,
θὰ περιλάβῃ φυλλάδια, δωδεκάσέλιδα ἢ
ὀκτασέλιδα, ὀκτὼ μόνον μηνῶν.

Παλαιοὶ Τόμοι, ἄρτιοι, τιμῶνται ἀπὸ δρ. 1500
ἕκαστος καὶ ἄνω.—Ο ΑΓΟΡΑΣΤΗΣ κατὰ φύλ-
λον ἀποκτὰ προνόμια συνδρομητοῦ λαμβάνων
ψευδώνυμον δι' ὅλον τὸ ἔτος ἐπὶ πληρωμῇ δρ. 200

Περίοδος Γ'. — Τόμος 1ος

Ἀθήναι, 23 Ἰουνίου 1945

Ἔτος 67ον — Ἀριθ. 8

Μυθιστόρημα ὑπὸ ANDRÉ LAURIE —

ΠΡΟΑΣ Ο ΝΙΚΙΟΥ

—Μετάφραση ΓΕΩΡΓΙΑΣ ΤΑΡΣΟΥΛΗ

(Συνέχεια ἀπὸ τὸ προηγούμενον)

—Ἀριστομένη, τὴ λύρα σου.

Ὁ μαθητὴς ποὺ καθόταν δεξιὰ
σηκώθηκε καὶ πῆγε ἐκεῖ ποὺ ἦταν
πρὶν ὁ πρῶτος.

—Καλὰ, εἶπα μέσα μου, ἴσως
νᾶρθῃ ἡ σειρά μου ὕστερα
ἀπ' αὐτόν.

Ἡ σκέψη αὐτὴ μ' ἔκανε
νὰ νοιώσω ἓνα κρυφὸ τρόπο
ἀνακατεμένον μὲ κάποια
εὐχαρίστηση. Μὲ τὸ πρῶτο
εἶχα καταλάβει πὺς ὁ μα-
θητὴς ποὺ ἐξεταζόταν δὲν
ἦταν δυνατότερος ἀπὸ μένα.
Πολλὲς φορές, λέγοντας τὴ
φράση του, κόμπιαζε σὲ
πολλὰ μέρη, ποὺ ἐγὼ θὰ
μποροῦσα νὰ τοῦ ὑπαγο-
ρεύσω τὶς λέξεις (ἦταν τῆς
«Ἀντιγόνης»· καλὴ μου πα-
τέρα, πόση εὐγνωμοσύνη
σοῦ χρωστάω γιὰ τὶς φρον-
τίδες σου καὶ τὴν ὑπομονή
σου νὰ μοῦ τὴν μάθῃς ὅλη!)
Ὑστερα ἐγερνε τὸ κορμί του
κατὰ μπρός, κρατοῦσε τὰ
πόδια του σταυρωμένα, καὶ
τέλος ἔψελνε μὲ τὴ μύτη—
πράγματα ποὺ μὲ εἶχαν μά-
θει νὰ τ' ἀποφεύγω μὲ κάθε
τρόπο, γιατί ἔδειχναν προσ-
τυχιά καὶ κακὴ ἀνατροφή.
Θάχα λοιπὸν ξαναβρῇ ἀπό-
λυτα τὴν αὐτοπεποίθησή
μου, ἂν δὲν ἔβλεπα τὸν ἄ-
τυχον χιτώνον μου ποὺ φαι-
νόταν τόσο χοντροκαμωμέ-
νος μπροστὰ στοὺς κομψοὺς
χιτῶνες τῶν ἄλλων παι-
διῶν, κι' ἂν, περισσότερο
ἀπὸ κάθε τι ἄλλο, δὲν εἶχα
τὸ φόβο μήπως ἡ προφορά

μου ἀντηχήσῃ ἄσχημα στ' αὐτιά
τῶν νεαρῶν Ἀθηναίων.

Ὅσο ἡ ἀκίνησις καὶ ἡ τάξη
ποὺ διαίλουε τὶς πρῶτες στιγμὲς
εἶχε ἀρχίσει κιόλας νὰ χαλαρώνε-
ται. Οἱ μεγάλοι εὐκολὰ μένουν ἀκί-

νητοι, γιατί τέλειωσε ἡ ἀνάπτυξή
τους· μὰ τὰ χέρια καὶ τὰ πόδια τῶν
μικρῶν ἔχουν ἀνάγκη ἀπὸ ἀδιάκοπη
κίνησις, κι' ὅπωςδὴποτε τοὺς εἶναι
ἀδύνατο νὰ κάθονται πολλὴν ὥρα
στὴν ἴδια θέσι. Ἔτσι, ὅταν πέρασε
λίγη ὥρα, ἡ τάξη τοῦ ἡμικυκλίου
γύρω μας ἐχάλασε. Τώρα ὁ ἕνας
ἀπὸ μᾶς ἄφηνε ἐπιτήδες νὰ τοῦ πῶσι
ἡ λύρα του γιὰ νᾶχῃ τὴν εὐχαρί-
στησις νὰ σκύψῃ καὶ νὰ τὴν πάρῃ·
ἄλλος ἔπεφτε ἀπὸ τὸ σκαμνί του
μόνο καὶ μόνο γιὰ νὰ κἀνῃ
φασαρία. Οἱ γλῶσσες ἀρχί-
σαν νὰ λύνονται, στὴν ἀρ-
χὴ χαμηλόφωνα, κι' ὕστερα
πιο δυνατά. Οἱ κλωτσιὲς
γύρω μου εἶδαν κι' ἐπαίρ-
ναν, πρᾶγμα ποὺ μοῦδωσε
νὰ καταλάβω πὺς οἱ συμ-
μαθητὲς μου εἶχαν τὸ θρά-
σος νὰ ξοφλοῦν τοὺς λογα-
ριασμοὺς τοὺς ἀκόμη καὶ
μέσα σ' αὐτὸ τὸν ναὸ τῆς
ἐπιστήμης!

Πολὺ μὲ σκανδάλισαν
ὅλα αὐτά. Ἐνὰ παιδί, ἀνα-
στημένο μέσ' στὰ χάρδια τοῦ
σπιτιοῦ του, γίνεται πολλὲς
φορὲς πεισματάρικο, ἰδιό-
τροπο, νευρικό· μὰ δὲν εἶχε
κανένα ἀπὸ τὰ ἐλαττώματα
τοῦ μικροῦ ἀναστήτου μα-
θητῆ· τὴν ἀνυπακοή, τὴν
σκανδαλίαν, τὴν συστηματικὴν
ἐλλειψὴ σεβασμοῦ στοὺς δι-
σκάλους.

Ἐγὼ ἀπὸ μικρὸς εἶχα
μάθει νὰ δείχνω τὸ μεγαλύ-
τερον σεβασμὸν στοὺς γονεῖς
μου, κι' ἐκεῖνοι, ὅταν μ' ἐμ-
πιστεύθηκαν στὸ Λύκει-
ον, εἶχαν συστήσει νὰ τὸν
σέβουμαι ὥς κι' ἐκεῖνους·
ἔτσι ἀπὸ πρὶν ἔβλεπα μὲ
φρίκη κάθε ἐκδήλωσις ἀνυ-
πακοῆς καὶ ἀναρχίας. Γι'
αὐτὸ, ἔρριχνα ματιὰς γε-
μάτες θυμὸ καὶ ἀγανάκτησις

Μικρὴ Λεττονὴ μὲ τὴν ἐθνικὴν τῆς ἐνδυμασίαν.

στούς δυο διπλανούς μου που πάλευαν χωρίς να προσέχουν το μάθημα. Ένας από αυτούς το κατάλαβε βλέποντας την έκφραση που είχε το πρόσωπό μου, άφησε τις κλωτσιές και άρχισε να με περιεργάζεται.

Ήταν ένα ξανθό παιδί με σγουρά μαλλιά, με λευκό δέρμα, με κανονική κατατομή και κομψότατο ντύσιμο. Δεν χρειαζόταν να τον κοιτάξει κανείς πολύ για να καταλάβει πως ήταν Άθηναίος, και μάλιστα από μεγάλη οικογένεια. Η όμορφη του μοιάζε εντύπωση και τράβηξε τη συμπάθειά μου από την πρώτη στιγμή, γι' αυτό διπλά με λύπησε το φέρισμό του. Ο Εύφοριον—έμαθα πως αυτό ήταν το όνομά του—με κοίταξε για μια στιγμή περιγελαστικά. Ίστερα χάραξε διασπαστικά μερικά λέξεις απάνω στην πλάκα και μου την επέστρεψε γεμάτος περιέργεια να μάθω τι θα μου έγραφε, δεν σκέφθηκα πως έγω που τόσο τον κατηγορούσα μέσα μου για την αταξία του, γινόμουν συνένοχος του τώρα που δεχόμουν να διαβάσω το γράμμα του. Και κάτι χειρότερο ακόμη: μόλις το διάβασα, πήρα και έγω το κοντύλι και το απάντησα άμέσως. Μα να τί μου έγραφε:

«Δός μου το γρηγορώτερο τη διευθύνη του ράφτη σου: πριν νυχτώσει θέλω να έχω ένα χιττώνα θμοιο με το δικό σου. ΕΥΦΟΡΙΩΝ»

Κακόμοιρε χιτώνα μου! Εθώς έξ αρχής το είχα μυρίσει πως θα γινόσουν αφορμή να λυπηθώ. Μα δεν το πίστευα ποτέ πως χωρίς έγω να προκαλέσω, θα μου έκαναν μια τέτοια προσβολή. Και ποιος; Ένα παιδί τόσο χαριτωμένο, τόσο καλοντυμένο. Α, δεν ήταν γεναϊόκαρδος! Ήταν κακός συμμαθητής!

Μ' έπιασε ο θυμός και χάραξα την απάντησή μου προτού να το καλοσκεφθώ. Να τί έγραψα κάτω από τις λέξεις του Εύφοριον:

«Πές μου γρήγορα πως λένε το δάσκαλο που σ' έμαθε τους καλούς τρόπους για να μην πάω κι' έγω σ' αυτόν. ΠΡΟΑΣ»

Ενώ δε ο έχθρός μου διάβαζε την απάντησή μου με έκφραση γεμάτη περιφρόνηση, κάποιος άλλος έγερσε από πάνω του και το άρπαξε γοργά την πλάκα. Ίστερα την έδωσε πίσω σε μένα, αφού πρώτα έχαραξε αυτά τα λόγια:

«Πρόα, φίλε μου, δεν είσαι δυνατός. Μάθε πρώτα να είρωνεύεσαι κι' ύστερα δοκίμασε να τα βγάλεις πέρα με τον Εύφοριον».

ΜΕΝΕΚΡΑΤΗΣ»

Κι' οι δυο φίλοι διασκέδαζαν, ενώ έγω κοκκίνιζα για τούτη την καινούργια προσβολή. Μα ή άλληλογραφία μας είχε παρατηρηθεί κι' από άλλα παιδιά. Ένας άλλος μαθητής πήρε την πλάκα κι' έγραψε κι' αυτός:

«Και σύ, Μενεκράτη, αντί να κοιλακεύεις τον Εύφοριον, πές του να μάθω ορθογραφία».

ΘΕΑΓΕΝΗΣ»

Τώρα ήρθε κι' η δική μου σειρά να γελάσω: πάρ' το για λογαριασμό σου, νεαρέ αυθάδη!

Τα μάτια του ώριμου Εύφοριον άστράφταν από θυμό.

«Τί κακό της βρίσκεις της ορθογραφίας μου, πρόστυχε;» έγραψε ά μέσως.

Απάντηση: «Ο χιτώνας γράφεται μ' ένα τ, αν αγαπάς: τον φοράς πολύ κομψά, αλλά τον γράφεις στραβά».

ΘΕΑΓΕΝΗΣ»

Η πλάκα άρχισε να γίνεται ανάρπαστη γύρω μας: καθένας νοστιμεύεται αυτή την καινούργια διασκέδαση κι' ήθελε να γράψει κι' αυτός τη γνώμη του.

Ένα αγόρι, που μου είχε κάνει ξεχωριστή εντύπωση για τη σοβαρή ματιά του, την έντονη έκφραση που είχε το πρόσωπό του και τη σεμνή του στάση, πήρε κι' αυτό την πλάκα—πόσο είναι κολλητικό το κακό παράδειγμα—και κρατώντας ένα ύφος γεμάτο αξιοπρέπεια και περιφρόνηση, έγραψε:

«Ω Άθηναίσι, απογοναικωθήκατε ολότελα. Να κοιτάξετε λιγώτερο τους χιτώνες σας και περισσότερο τα μαθήματά σας».

ΛΥΚΙΔΑΣ»

Κάτω από αυτές τις λέξεις, ένας άλλος του τις πλήρωσε τοίς μετρητοίς:

«Ω, τον υποκριτή Σπαρτιάτη! Τί κάνεις εσύ ο ίδιος που γυρεύεις να διορθώσεις έμάς; ΓΛΑΥΚΟΣ»

Τα πράγματα, καθώς βλέπατε, είχαν πάρει άσχημο δρόμο, έγω μέσα σ' όλη αυτή την πολεμική έξαψη είχα λησμονήσει ολότελα που δρισκόμουν και τί έκανα, όταν ακούστηκε θυμωμένη ή φωνή του δασκάλου:

—Πρόα, φέρε μου άμέσως την πλάκα!

Μόλις είχα διαβάσει την απάντηση του Γλαύκου κι' ή άθηναική καρδιά μου χαιρόταν για το μάθημα που δόθηκε στον άναιδέστατο Σπαρτιάτη, όταν άκουσα τ' όνομά μου. Και κεραυνός ακόμη νάπεφτε στα πόδια μου, δεν θα με ξάφνιζε πε-

ρισσότερο. Μέσα σ' ένα δευτερόλεπτο πέρασαν από μπροστά μου τα έγκλημά μου. Κι' έγω που είχα υποσχεθεί πως θα είμαι φρόνιμος και θα τιμήσω την οικογένειά μου!

Ποιό πολύ νεκρός παρά ζωντανός πλησίασα τον δάσκαλο, και τρέμοντας του έδωσα το πειστήριο, ενώ σάν μακρυνή δουή έφθανε στ' αυτιά μου ή φωνή του Μενεκράτη, που μου ψιθύριζε θυμωμένος:

—Σβήσε τα λοιπόν! Σβήσε τα, άνόητε!

Μά τι ήθελε να σβήσω;

Ώστόσο ο Λύσις είχε κιόλας διαβάσει την πλάκα.

—Μενεκράτη, είπα σαρκαστικά, μην ταράζεσαι. Αν ο Πρόας δεν σ' άκούει, έγω σ' άκούω πολύ καλά και θα σε τιμωρήσω αυστηρότερα.

—Όρίστε λοιπόν, νεαροί μου μαθητές, πως χρησιμοποιήτε τον καιρό σας, εξακολουθήστε, και πως πληρώνετε τις θυσίες που κάνουν οι γονείς σας για να σας σπουδάσουν.

Αντί να μελετάτε, τσακωνόσαστε σάν χαμάληδες και τα άνόητα πειράγματά σας δεν ξέρετε να τα γράψετε σωστά, όπως παρατήρησε άλλωστε κι' ένας από σας, που ώστόσο δεν θα γλυτώσει την τιμωρία που του πρέπει. Θέλετε λοιπόν να μείνετε για πάντα θυμωμένοι στην άμαθεια; Να ξαναγυρίσετε στη βαρβαρότητα; Ξεχνάτε πως μια μέρα θα σας καλέσει ή πατρίδα να την υπηρετήσετε κι' ότι χρωστάτε να της δώσετε λόγο για το πως χρησιμοποιήσατε λά-

θε ώρα της ζωής σας; Αλλά πολλών καιρό χάσαμε: οι ένοχοι τώρα πρέπει να τιμωρηθούν. Ο καθένας φρόντισε να βάλει την υπογραφή του κι' έτσι οι ανακρίσεις είναι περιττές. Ίστερα θα ξαναπιάσουμε τη δουλειά μας που τόσο άνόητα κόπηκε.

Ίστερα άπ' αυτά τα λόγια, βλέπω τον δάσκαλο να σηκώνεται, να πηγαίνει στον τοίχο και να ξεκρεμάει από κει κάτι που από την αρχή με είχε σκανδαλίσει, μα που τώρα εξηγοόσα σε τί χραισάμει. Ήταν ο δούρδουλας!

Μ' έπιασε κάποιος φόβος, λέω την άμαρτία μου, γιατί ποτέ κανείς δεν μ' είχε δείρει έκτος από την καλή μου την παραμάννα, που πάλι φρόντιζε, όπως κατάλαβα, όποτε έπρεπε να με ξυλίσω, να μη με κάνη να πονέσω πολύ. Ο Εύφοριον, πρώτος στην πλάκα, σηκώθηκε και με άνεπιτήδευτη χάρη άπλωσε το χέρι του και δέχθηκε χωρίς να θγάλη λέξη έννέα δυνατά χτυπήματα. Τον είδα, όταν ξαναγύρισε στη θέση του, να κοιτάζει την κοκκινισμένη του

παλάμη και να λήη ξένοιαστα:

—Ο δούλος μου ο Θεοσίτης ξέρει μια περίφημη άλοιφή: ως αύριο δεν θα φαίνεται πιά τίποτε.

Κάτω άπ' αυτή την επιτηδευμένη άδιαφορία, έδρυσκα πως κρυβόταν πραγματική περηφάνεια, κι' έτσι κι' έγω άποφάσισα να μη φανώ κατώτερός του.

Ο δάσκαλος συμβουλευθήκε την πλάκα.

—Πρόα, ή σειρά σου.

Πήγα κοντά του και μ' ένα ανάκατωμα από φόβο, περηφάνεια και άληθινή μετάνοια, άπλωσα το χέρι μου. Ένα, δυό, τρία, ω θεοί, πόσο πονούσα! Τέσσερα, πέντε! Μ' αυτά δεν ήσαν άστεια χτυπήματα σάν της παραμάννας μου.

(Ακολουθεί)

ΑΘΗΝΑΪΚΑΙ ΕΠΙΣΤΟΛΑΙ

Ο ΣΚΟΠΟΣ ΤΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ

Αγαπητοί μου,

ΙΧΑ ένα συμπαθητή στο Γυμνάσιο, που τον έκαμα κατόπι στενότατο φίλο και τον έκλαψα

πολύ όταν πέθανε, έδω και λίγα χρόνια, συνταξιούχος καθηγητής. Μια μέρα, θυμούμαι, ένας άλλος συμμαθητής μας δοκίμασε να τον παρασύρει σε κάποια παρασυναγωγή, ή οργάνωση, ή φατρία—όπως θέλετε—με κοινωνικό, καθώς έλεγε, κι' ίσως πολιτικό σκοπό. Κι' εκείνος, αφού τον άκουσε με προσοχή, του άποκρίθηκε σοβαρά και σχεδόν άγρια: «Νά σου πω, παιδί μου. Έρχομαι στο σχολείο μόνο για να μάθω γράμματα. Τίποτ' άλλο δεν μ' ενδιαφέρει έκτος από τα μαθήματα. Άσε με λοιπόν ήσυχο». —Πραγματικώς, και στο Γυμνάσιο, κι' άργότερα στο Πανεπιστήμιο, ο φίλος μου δεν κάταζε άλλο άπ' τα μαθήματά του, κι' έγινε σπουδαίος, διαπρεπής στην επιστήμη που διάλεξε: ενώ ό άλλος, άμελής πάντα, πολυλογάς και ταραξίας, έμεινε ήμιμαθής—άγράμματος να πω καλύτερα—και σ' όλη του τη ζωή δεν έκαμε παρά ό,τι έκανε και στο Γυμνάσιο: παρασυναγωγές, οργάνώσεις, φατρίες, λόγους της δεκάρας μ' ένα σινδόνισμα, άρθρα

κοινωνικά δόθεν και πολιτικά στίς έφημερίδες για γέλια...

Πολλές φορές στη ζωή μου θυμήθηκα την άπάντησή που του έδωσε τότε ο φίλος μου: «Έρχομαι στο σχολείο μόνο για να μάθω γράμματα». Και την ξαναθυμήθηκα τελευταία, που διάβασα στίς έφημερίδες πως πρόκειται να προσδιορισθή «ο σκοπός της παιδείας». Μα ποιος άλλος μπορεί να είναι ο σκοπός της παιδείας παρά ή παιδεία ή ίδια; για τί άλλο μπορεί να πηγαίνουν τα παιδιά στο σχολείο παρά για να μάθουν γράμματα; Φυσικά, το πρόγραμμα των μαθημάτων σε κάθε σχολείο είναι διαφορετικό: άλλο το Δημοτικό κι' άλλο το Γυμνάσιο: άλλο το κλασσικό Γυμνάσιο, που το άκολουθούν όσοι σκοπεύουν να γίνουν επιστήμονες, κι' άλλο το πρακτικό, που το άκολουθούν όσοι σκοπεύουν να κάμουν στη ζωή τους κάτι πρακτικότερο. Κι' ακόμα, άλλο το σχολείο των αγοριών, κι' άλλο το σχολείο των κοριτσιών, το παρθεναγωγείο: όπως άλλο το κοινό, το γενικό σχολείο, κι' άλλο το ειδικό. Αλλά και σ' αυτά και σ' εκείνα, σε κάθε σχολείο και με κάθε πρόγραμμα, ο σκοπός της παιδείας είναι ο ίδιος: ή παιδεία. Για τί είσαι μαθητής ή μαθήτρια; για τί κοπιάζεις και μελετάς τόσα χρόνια; Για να μάθης να διαβάζεις και να γράφεις χωρίς λάθη, για να μάθης τη Γραμματική σου, το Συντακτικό σου, τ' Αρχαία σου, τή Νέα σου, Έλληνικά, τή Λατινικά σου, τή Γαλλικά σου, τή Άγγλικά σου, τή Ιστορία σου, τή Ορησκευτικά σου, τή Μαθηματικά σου, τή Φυσική σου, τή Χημεία σου, τή Ζωολογία σου, τή Φυτολογία σου, και κάθε άλλο μάθημα που έχει το πρόγραμμα το γενικό ή ειδικό σχολείο που διάλεξες. Κι' αυτό άκριβώς λέγεται «παιδεία». Το σχολείο θα σου δώσει γνώσεις, θετικές γνώσεις, που είναι πάντα οι ίδιες. Τις ιδέες, στην:γμένες σ' αυτές τις γνώσεις, θα τις δαξής μόνος σου ή μόνη σου. Και γι' αυτό οι ιδέες δεν είναι πάντα οι ίδιες, και γι' αυτό δεν μπορεί να σας τις δίνη το σχολείο με το πρόγραμμά του. Πολύ λιγώτερο οι φαντασμένοι συμμαθητές σας...

Ήθελα να το βάλετε καλά στο νου σας αυτό, να το κάμετε σκοπό της μαθητικής σας ζωής όλοι κι' όλες: Δέν πηγαίνετε στο σχολείο παρά για να μάθετε γράμματα. Τα μαθήματά σας λοιπόν πρέπει να κοιτάξετε. Όλα τάλλα έρχονται

κατόπι, και δέν θα τα κοιτάξετε κι' αυτά παρ' άργότερα, αφού τελειώσετε το σχολείο. Και τούτο πάλι άν θέλετε, άν σας κάνη όρεξη και γούστο: γιατί κι' αφού τελειώσετε το σχολείο και βγήτε στη ζωή, μπορείτε εξαίρετα να μην κοιτάξετε παρά τη δουλειά σας και να μην άνακατεύετε σε τίποτα. Να είσαστε γιατροί, δικηγόροι, καθηγητές, γεωπόνος, όπάλληλος, διομήχανος, ή να καταγίνεστε στα «οικιακά», άν είσαστε γυναίκα, χωρίς να σας νοιάζει για τα κοινωνικά και τα πολιτικά, που είναι δουλειά των κοινωνιολόγων και των πολιτευόμενων. Πάντως, άν, σας κάμη ποτέ όρεξη και γούστο να ενδιαφερθήτε και γι' αυτά, οι θετικές γνώσεις, ή γερή μόρφωση που άποκτήσατε στο σχολείο, σάν έπιμελεις μαθητές ή μαθήτριες, θα σας προφυλάξη από τις... άσυνταξίες, τις άνοησίες, τα φούμαρα, τούς λόγους της δεκάρας και τάρθρα στίς έφημερίδες για γέλια των ήμιμαθών και των άγράμμάτων, όπως «άνεδειχθη» στην κοινωνία ο συμμαθητής μας εκείνος που ήθελε να μάς παρασύρει τότε στην «οργάνωσή» του κι' ο φίλος μου του έδωσε την άξέχαστη άπάντηση: «Άσε με ήσυχο, παιδί μου. Στο σχολείο έρχομαι μόνο για να μάθω γράμματα»...

Σας άσπάζομαι

ΦΑΙΔΩΝ

Ο ΣΚΥΛΟΣ ΠΟΥ... ΤΡΑΓΟΥΔΑΕΙ

Έχετε άκούσει το Μπούμπη να τραγουδάει; Α, είναι άπόλαυσος!

Μετά το φαί τον παίρνει ο Γιώργος στην άγκαλιά του. Πρέπει όμως να ναι μικρή ή παρέα και ήσυχη. Σε πολυθρόνα γλάντια με άγνωστο κόσμο, ο Μπούμπης δέν τ' άποφασίζει να έπιδειχτεί.

Αρχίζει λοιπόν ο κύριός του τις... άγριοφωνάρες. Οι κορώνες διαδέχονται ή μια την άλλη, κανονικά. Στην αρχή το σκυλί άκούει μόνο. Έπειτα άνούγκειναι το στόμα... έτοιμάζεται... τώρα... άχ, τραγουδάει! Μά, όητε, τί σπουδαία! Μιμείται άριστοτεχνικά τ' άνεδοκατάσματα της φωνής του Γιώργου, στηλώνει το μουσούδι, και μάς κοιτάζει τόσο ήμερα! σάν καλλιτέχνης που έκτελεί το πρόγραμμά του. Έμεις χτυπάμε παλαμάκια, γελάμε, χαιρόμαστε. Τί όμορφα, τί όμορφα!

Μπράβο, Μπούμπη, μπράβο! Χάδια, μπατσάκια, μεζέδες... Και ο Μπούμπης φεύγει ίκανοποιημένος με κάτω το κεφάλι, μετρίοφρων σάν όλους τούς μεγάλους.

ΚΙΤΣΑ ΜΑΛΙΚΟΥΤΗ-ΚΩΣΤΑΝΤΑΚΟΥ

ΤΟ ΜΑΥΡΟ ΒΕΛΟΣ

ΙΣΤΟΡΙΚΟΝ ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑ ΡΟΒΕΡΤΟΥ Λ. ΣΤΗΒΕΝΣΟΝ
ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ ΑΠ' ΤΟ ΑΓΓΛΙΚΟ ΒΕΤΑΣ Σ. ΠΕΖΟΠΟΥΛΟΥ

(Συνέχεια απ' το προηγούμενο)

— Κάνε πώς με σημαδεύεις για καλά! πρόσθεσε. Εγώ, προσπάθησα να σώσω το τομάρι σας. Σώστε και σεις το δικό μου.

«Η θάρκα μ' ένα χτύπημα χώθη-κε σε μία πυκνή μεριά ελο ιτιές. Ο Μάτχαμ, ωχρός, αλλά έτοιμος για θλα, σ' ένα νόημα του Ντίκ πήδηξε στην όχθη. Ο Ντίκ, πιάνοντας το άλλογο από τα γκέμια, θέλησε να κάνει το ίδιο, μα δεν τα κατάφερε. Το άλλογο ήταν βαρύ, χρεμέτιζε και κουνιόταν δεξιά κι' αριστερά νευριασμένα, και η θάρκα, πούγερνε πότε' εδω και πότε' εκεί, κόλλησε στο τέλος στη θέση της.

— Δε μπορούμε να βρούμε εδω, Χούτζ, φώναζε ο Ντίκ, ενώ αγωνιζότανε ακόμα με το πεισμένο άλλογο.

Ένας ψηλός άντρας φάνηκε στην όχθη πάνω στο νησί, με το τόξο στο χέρι. Ο Ντίκ τον είδε με την άκρη του ματιού, να λυγίζει το τόξο του με τέτοια προσπάθεια, που το πρόσωπό του είχε γίνει κατακόκκινο από την πολλή βιασύνη.

— Ποιός είναι κεί; φώναζε Χούτζ, ποιός είναι μέσα στη θάρκα; — Είναι ο Ντίκ Σέλτον, Τζών Φέν, απάντησε ο βαρκάρης.

— Στάσου, Ντίκ Σέλτον! ούρλιασε ο άνθρωπος από το νησί. Δεν έχεις να πάθης κακό, στο όρλιζομαι! Στάσου! Και σύ, Χούτζ, γύρνα πίσω.

Ο Ντίκ κάτι είπε ειρωνικά.

— Α! έτοι; «Ε, τότε θά πάς με τα πόδια, ξανάπε ο άνθρωπος, κι' έρριξε ένα βέλος.

Το άλλογο χτυπήθηκε από τα βέλος και τινάχτηκε προς τα πίσω με αγωνία και φρίκη. Η θάρκα αναποδογύρισε και ελο βρέθηκαν μέσα στο ποτάμι.

Όταν ο Ντίκ ξαναβγήκε στην επιφάνεια και πριν να συνέλθη καλά-καλά, το χέρι του είχε αρπάξει ένα σκληρό και δυνατό πράγμα που τον τραβούσε προς την όχθη. Ήταν ένα

κλαδί που ο Μάτχαμ, συρμένος ανάμεσα στις ιτιές, του τόχε ρίξει από ένα άνοιγμα σε κατάλληλη στιγμή.

— Μα την πίστη μου, φώναξε ο Ντίκ, όταν κατάφερε να δγρή στην όχθη, σου χρωστάω τη ζωή μου, γιατί κολυμπάω σά μολύδι. Κι' άμέσως προχώρησε μέσα στο νησί.

Εν τω μεταξύ ο βαρκάρης Χούτζ κολυμπούσε σέρνοντας την αναποδογυρισμένη θάρκα του, και ο Τζών Φέν, φουρκισμένος από την αποτυ-

ΕΙΚΟΝΕΣ ΠΑΙΔΙΩΝ ΕΚ ΤΟΥ ΦΥΣΙΚΟΥ

Κάθε πρώτο δύσκολο...

χία πούχε το βέλος του, του φώναζε να κάνει γρήγορα.

— Έλα, Τζών, είπε ο Σέλτον. Τρέχα όσο μπορείς. Ός που να τα καταφέρουνε αυτοί οι δυο να γυρίσουνε τη θάρκα στα ίσα, μπορούμε να μα-στε πολύ μακριά από δω.

Και λέγοντας αυτά, άρχισε να τρέχει, ξεφεύγοντας ανάμεσα στις ιτιές, κι' όπου δεν είχε δέντρα, πηδούσε από θάμνο σε θάμνο. Δεν είχε καιρό να σκεφτεί που πήγαινε. Αυτό που έπρεπε να κάνει, ήταν να φύγη μακριά από το ποτάμι, τρέχοντας με ελξη του τη γρηγοράδα.

Τώρα ο δρόμος άρχισε να γίνεται καλύτερος, και σε λίγο φτάσανε κι' οι δυο σε μια καταπράσινη πλαγιά,

όπου ανάμεσα στις ιτιές φυτρώνανε και φτελιές.

Εδω ο Μάτχαμ, που είχε μείνει αρκετά πίσω, έπεσε χάρω, λέγοντας: — Αφισέ με, Ντίκ. Δεν άντέχω πιά.

Ο Ντίκ γύρισε πίσω, εκεί που είχε πέσει ο σύντροφός του.

— Τι είπες, Τζών; να σ' αφίσω; φώναξε. Αυτό θάτανε παλιανθρωπιά από μέρους μου, τη στιγμή που εσύ ριψοκινδύνεφες το βέλος, το δούλιαγμα και το πνίξιμο, για να με σώσης. Κι' αλήθεια, θά πνιγώμαστε! γιατί ένας Θεός ξέρει αν θά μπορούσα για πολύ να σε τραβήξω μαζί μου, μέσα στο νερό.

— Όχι, είπε ο Μάτχαμ. Εγώ θά έσωζα και τους δυο μας, γιατί ξέρω κολύμπι, καλέ μου Ντίκ.

— Αλήθεια, ξέρεις; φώναζε ο Ντίκ με απορία. (Ήταν η μόνη αντίκρια πράξη που δε μπορούσε να κάνει ο ίδιος. Ανάμεσα σε κείνα που θαύμαζε, ύστερα από τη μονομαχία, έδαζε το κολύμπημα). — Αυτό λοιπόν, είπε, είναι ένα καλό μάθημα για να μην περιφρονή κανένας έναν άλλο. Υποσέθηκα να σε προστατέψω ως το Χόλλυγουντ, και μα την πίστη μου, Τζών, τώρα βλέπω πως εσύ θά προστατέψης εμένα.

— Λοιπόν, Ντίκ, τώρα είμαστε φίλοι, είπε ο Μάτχαμ.

— Μπά, και πότε δεν ήμουν φίλος σου; απάντησε ο Ντίκ. Είσαι αξιο

παιδί, με το δικό σου τρόπο, αν και θυζανιάρικο ακόμα. Δε βρήκα, ποτέ μου, κανένα που να σου μοιάζει, ως τώρα. Μα, σε παρακαλώ, κάνε κουράγιο, κι' άς προχωρήσουμε. Εδω δεν είναι τόπος για πολλά λόγια.

— Με πονάνε τα πόδια μου φριχτά, είπε ο Μάτχαμ.

— Μα την αλήθεια, δεν το σκέφτηκα αυτό, είπε ο Ντίκ. Πάει καλά! Θά περπατάμε σιγότερα. Θά-θελα να ξέρω ακριβώς που βρισκόμαστε. Έχασα ελότελα το μονοπάτι. Μπορεί αυτό να μάς δγρή σε καλό.

Αν παραφύλανε τον ποταμό, θά παραφύλανε και το μονοπάτι το ίδιο. Νάτανε να γύριζε ο Σέρ Ντά-νις με καμιά σαρανταριά ανθρώ-

πους του, θά τοῦς σάρωνε αυτούς τους ψευτοπαλληκαράδες, όπως σαρώνει ο άνεμος τα φύλλα. Έλα, Τζών, ακούμπα στον ώμο μου, καχημένο παιδί. Μα δε με φτάνεις. Πόσω χρονώ είσαι πάνω-κάτω; Δώδεκα;

— Όχι! είμαι δεκάξη, είπε ο Μάτχαμ.

— Τότε δεν είσαι όσο θάπρεπε ψηλός για την ηλικία σου, απάντησε ο Ντίκ. Πιάσε το χέρι μου. Θά πηγαίνουμε σιγά-σιγά, μη φοβάσαι. Σου χρωστάω τη ζωή μου. Είμαι καλοπληρωτής εγώ, Τζών, και στο καλό και στο κακό.

Αρχισαν να προχωρούνε απάνω στην πλαγιά.

— Όπως και γάναι, πρέπει να τον κάνουμε αυτό το δρόμο. Και μάλιστα το γρηγορότερο. Μα την πίστη μου! τι μαλακό χέρι που έχεις, Τζών. Αν το είχα εγώ θά ντρεπόμουνα. Ξέρεις, εξακολούθησε ξεσπώντας σε γέλοια, σου όρχιζομαι, μου φαίνεται πως ο βαρκάρης σε πήρε για κορίτσι.

— Όχι! ποτέ! φώναξε ο άλλος κοκκινίζοντας.

— Κι' όμως στοιχηματίζω πως σε πήρε για κορίτσι, ξανάπε ο Ντίκ. Δεν έφταιγε αυτός. Μοιάζεις πιό πολύ για κορίτσι παρά γι' αγόρι. Και σου λέω κι' αυτό πως έχεις μια πολύ περίεργη έκφραση για αγόρι. Όμως για κορίτσι θάσουνα πολύ δμμορφο. Και θάχες και επιτυχίες.

— Μα, είπε ο Μάτχαμ, ξέρεις πολύ καλά πως δεν είμαι.

— Και βέβαια το ξέρω. Αυτά τα λέω στ' αστεία. Ήσουνα αγόρι ακόμα και πριν να γεννηθής. Τι άστειό όμως, φίλε μου! Θά κάνης πολύ κό-σμο να μπερδευτή πάνω σ' αυτό. Ας είναι, για πές μου τώρα ποιός από τους δυο μας θά πρωτογίνη ιππό-της, Τζών; Γιατί εγώ μια φορά θά γίνω, είδ' αλλιώς θά πεθάνω. Σέρ Ρίχαρντ Σέλτον, ιππότης. Αυτό ακούγεται πολύ ωραία. Αλλά και το Σέρ Τζών Μάτχαμ δεν ακούγεται και άσχημα.

— Ντίκ, σε παρακαλώ, στάσου να πιω λίγο νερό! είπε ο άλλος, και στάθηκε κοντά σε μια πηγή που βγαίνει από την πλαγιά, και σχημά-τιζε μια μικρή λιμνούλα από δροσερό νερό.

— Ω! Ντίκ, πρόσθεσε, να μπο-ροῦσα να είχα κάτι να φάω, γιατί ξελιγώθηκα από την πείνα!

— Γιατί, τρελλόπαιδο, δεν έφαγες στο Κέττλεϋ; ρώτησε ο Ντίκ.

(Απολυνθεί)

ΕΝΑ ΕΞΥΠΝΟ ΠΑΙΔΙ

ΙΝΔΙΑΝΙΚΟ ΠΑΡΑΜΥΘΙ ΓΙΑ ΜΙΚΡΟΤΕΡΑ ΠΑΙΔΙΑ

Η'. — Το άγριο άλλογο.

Περίττο να πούμε πως και πάλι ο βασιλιάς συχώρεσε το Ράμα κι' η ζωή στο παλάτι ξαναόχισε η ίδια. Μια μέρα, ο βασιλιάς που είχε μα-νία με τάλωγα, λυπήθηκε πολύ όταν του είπαν πως ένα ωραίο πουλάρι, από ράτσα, ήταν τόσο άγριο, ώστε κανένας δεν μπορούσε να το κάνει καλά. — Μη λυπάσαι, βασιλιά μου, του είπε τότε ο Ράμας, εγώ το παίρ-νω απάνω μου.

— Μα ξέρεις εσύ από αλόγα;

— Μη σε νοιάξη, υποσέθηκε ο Ράμας, δός μου το έμένα, κι' αν σ' ένα χρόνο δεν σου το κάω το πιό ήμερο άλλογο του κόσμου, να με κρε-μάσης ανάποδα.

Πείσθηκε ο βασιλιάς και του έδωσε το άγριο πουλάρι. Ο Ράμας, για να το μερώση, το έκλεισε σ' ένα μικρό στάβλο, κι' από το παραθυράκι αυτού του σταβλου του έδινε καθεμέρα μια χεριά άχερο και του έροχνε λίγο νερό.

Τίποτ' άλλο.

Ο βασιλιάς σιγά-σιγά το έξεχσε. Κάποτε όμως, μετά μήνες, το θυμήθηκε ξαφνικά και ρώτησε το Ράμα τι γί-νεται το άγριο πουλάρι.

— Μεγαλώνει, πα-χαίνει, δμορφαίνει κι ήμερεύει, του αποκρί-θηκε ο Ράμας.

— Να μου το φέρης να το ιδω, τον πρόστα-ξε ο βασιλιάς.

— Αμέσως, είπε ο Ράμας. Δός μου όμως

έναν άνθρωπο, γιατί δεν μπορώ να το φέρω μόνος μου. — Διάλεξε!

Ο Ράμας διάλεξε έναν ψηλό με μακριά γενειάδα και τον πήρε μαζί του στο στάβλο.

— Άνοιξε πρώτα το παραθυράκι, του είπε κεί πονηρά, και κοίταξε μέσα να ιδής τί θηρίο-άλογο έγινε.

Ο άνθρωπος άνοιξε το παραθυράκι κι' έχωσε μέσα το κεφάλι του. Το άλλογο, νομίζοντας πως ήταν ο Ράμας που του έφερε την καθημερινή του τροφή, πήρε τη γενειάδα τοι ανθρώπου γι' άχερο και, πεννασμένο καθώς ήταν, τη δάγκωσε κι' άρχισε να τη μασουλίζει.

— Αλλάχ! φώναξε ο άνθρωπος, αυτό μούφαγε τα γενεία μου, θά με φάη και μένα! Βοήθεια! βοήθεια!

Ετρεξαν οι παλατιανοί, έκοῦαν τη γενειάδα για να μη φάη τάλωγο και τον άνθρωπο, κι' έκλεισαν με κόπο το παραθυράκι. Όταν τάμαθε όλ' αυτά, ο βασιλιάς πήγε ο ίδιος στο στάβλο και πρόσταξε ν' άνοίξουν την πόρτα, για να ιδή τί λογής είχε γίνει το άλλογο που έρωγε γενεία. Κι' όταν άνοίχτηκε η πόρτα, φάνηκε μέσα ένα ζωο πετόι και κόκκαλο, που μόλις στεκόταν στα πόδια του.

— Τι είν' αυτό; φώναξε ο βασιλιάς καταθυμωμένος. Έλα δώ, Ράμα!

— Ετσι τρέφεις εσύ τα πουλάρια;

— Μα, για ν' άδυνατίση, είπε θαρρετά ο Ράμας.

— Τίποτα! Είσαι ψεύτης και κατεργάρης! Θά σε κρεμάσω!

— Όχι, βασιλιά μου. Κατά τη συμφωνία μας, έπρεπε να περάση ένας χρόνος, κι' ως σήμερα δεν πέρασαν ούτε έξη μήνες. Άφησέ μου το ακόμα, και τώρα που ήμέρευε, θ' άρχίσω να το τρέφω καλά και να το γυμνάσω. Κι' άμα κλειση ο χρόνος, τότε... να με κρεμάσης!

— Όχι, γιατί ποιός ξέρει τί κατεργαριά θά βρής πάλι. Προτιμώ να δώσω τάλωγο σ' άλλον, και σένα, αφού δεν πέρασε ο χρόνος, να σέ... συχωρέσω. Άντε, τη γλύτωσες κι' αυτή τη φορά. Μα άλλη δεν έχει και να το ξέρης.

(Απολυνθεί)

Η ΜΥΡΑ ΜΑΡΘΑ

ΤΑΣΟΣ ΤΑΣΟΥΛΗΣ

(Συνέχεια από το προηγούμενο)

«Πάμε μαννούλα;» ρωτά ο Τάσος. «Η γιαγιά σηκώνεται και τραβάει πρώτη τον άνηφορο, ως που την αρπάζει εκείνος και την κρατά κοντά του, να πηγαίνουνε μαζί και να την πειράζει. «Μή με πιλατεύεις!» του λέει και του χαμογελάει. Κι' άμα φτάσουν σπίτι και στήσει τη φουφού της για το μεσημεριανό, και τον άκουσε που της κόβει έξω στην αυλή τα ξύλα, σταυροκοπιέται η Άσμηνα. «Σε δοξάζω, Θεέ μου, Κύριέ μου...» και φέρνει τα μάτια της μ' ευλάβεια στη γλυκειά ερημιά του δρόμου, στα χαμηλά σπίτια της γειτονιάς, τ' ανεβάζει τα μάτια της και τα στηλώνει στις πλαγιές του Ύμητου: «Σε δοξάζω, Κύριέ μου».

Όταν έγινε ο Άλβανικός, έτρεξε ο Τάσος Τασούλης να φύγει έθελοντής. «Δεν παίρνουμε έθελοντές, του είπαν. Περίμενε. Σ' ένα δυο χρόνια θά καλέσουμε την ηλικία σου. Μπορεί και νωρίτερα». Τά ξεμολογήθηκε στη γιαγιά του. «Τί να γίνω, του είπε κι' αυτή, περίμενε».

—«Και στο μεταξύ;» ρώτησε ο Τάσος Τασούλης, με τη φωνή του θυμωμένη, με τα μάτια του όλο φλόγα κι' άστραπές. —«Στο μεταξύ, κάνε το κατά δύναμη!»

Στο μεταξύ ήρθαν ένα σωρό Έγγλέζοι στρατιώτες και στρατοπεδέψανε από τα Τρίκορφα και τ' αεροδρόμιο του Χασανίου ως κάτω στα πευκάκια της Γλυφάδας. Κάτι ήσυχια παιδιά ως εκεί πάνου, γλυκομίλητα, που ο Τασούλης έγινε άχωριστός τους κι' η Άσμηνα, μόλις τελείωνε τις δουλειές, τραβούσε ένα γύρο ανάμεσα στις σκηνές τους, να τους κάνει έτσι να λέμε μιάν επιθεώρηση. Ο καλύτερος της παρέας του Τασούλη ήταν Σκωτσέζος, κάπου είκοσιδυο χρονώ, θηριό άντρας και με κάτι μάτια σά ντροπαλής κορασιάδας. Αύτάνε ξεχώριζε η Άσμηνα. Της έδωσε ένα πακέτο τσάι, κάτι κονσέρβες. «Ε! όχι δά, παιδάκι μου, να μη σου τ' ασερήσω, έσεις είστε σήμερα εδώ, αύριο παραπέρα, στρατιώτες άνθρωποι, μπορεί να σου χειαστούνε». Έκείνος την άκουε, κουνούσε το κεφάλι του κι' έπέμενε. Της τάβαλε μέσ' στην πεδιά της. Τά πήρε η Άσμηνα και την άλλη μέρα, και την παράλλη, έτι αυγό έβρισκε στο κοτέτσι, ίσα στο φίλο. «Αυγά της ημέρας,

Τζόννη μου. Δεν έχετε. Δηλαδή κι' έσεις θάχετε στον τόπο σας, μά τώρα έδω είναι ξενητιά για σας, στρατιώτες άνθρωποι...». Ο στρατιώτης έκανε ν' άρνηθῃ, η Άσμηνα άγορεύε, του είπε ένα σωρό θυμωμένες κουβέντες που του τις έξηγήσε ο έγγονός—γιατί αυτός είχε πεί δυο χρόνια στο Κολλέγιο και τ' κατάφερε με τους συμμάχους. «Πές του πώς τ' άηλικά του Μπεκρή μου γεννούν εν τάξει. Μάρτης μήνας είναι και ν' μη στεναχωριέται!» (Ο Μπεκρής ήταν ο κόκορας της και τ' άηλικά του οί δυο παραδελές κοτούλες, οί μονάκριβες πουχε στο κοτέτσι της). «Πές του, πώς αν όλα πάνε καλά, τ' άηλικά του Μπεκρή θά γίνουν τέσσερα, πές του να καταλάβει!»

Η φίλιά τους περίσσεψε. Κατά το «Τάσος Τασούλης», τον είχε βγάλει και τον Έγγλέζο Τζόννη Τζονάκη, σά νάταν αυτό τ' όνομα και το παρόνομά του, κι' έτσι τον έκανε γνωστό στην περιοχή. Πολύλες φορές, τ' άβραδι που γυροῦσε από τη δουλειά της, έβρισκε το στρατιώτη που καθάριζε, έσιαζε, κάθωνε στο κοτέτσι με το Μπεκρή καταπόδι του, που τον είχε μάθει και πήγαινε και τσιμπολογούσε τις άρβύλες του. «Άκουσε, Τζονάκη, τούλεγε η Άσμηνα, δέ δέλω να μου αλλάξεις τ' άχούγιο του Μπεκρή... Άσε τη σκεπή του ήσυχη, θέλει άέρα τ' ζω!» Κάτι της άποκρινόταν εκείνος να της έξηγήσει. «Αυτό που σου λέω!» μούγγριζε η Άσμηνα και πήγαινε να τραβήξει νερό από τ' πηγάδι της.

Ός που ξαφνικά, ένα πρωινό που κατέβαινε να πάει να βάλει πλύση στού Δασκάλου, άκούστηκαν οί σειρήνες να χαλούν τον κόσμο. —«Τί τρέχει πάλι; Δουλειά δεν έχουν;» μωρμούρισε η γιαγιά, μα ως που να φτάση στην ταβέρνα του Βιτάλη, της είπαν οί τρομαγμένοι περαστικοί πώς οί Γερμανοί, λέει, μάς κηρύξαν τον πόλεμο και μάς χτυπούσανε σ' ά σύνορα. —«Ε! θά τους χτυπήσουμε κι' έμεις! Όπως την έπαθε ο Μουσουλίνης, θά την πάθουνε κι' αυτοί. Τά ίδια και χειρότερα...»

Με τις μέρες που άκολουθήσανε, με την καταστροφή που άπλωνε παντού, δεν έδειξε καμιά τρομάρα η Άσμηνα. Μόνο τ' άχίλια της είχανε στενέψει περισσότερο, μόνο σ' ά μάτια της είχε μιά άγριάδα παράξενη και σκληρή.

Μ' αυτήν την άγριάδα αντίκρισε τους Γερμανούς που ήρθαν μιά νύ-

χτα σπíti της, μεσάνυχτα να πιάνουν το Τζόννη Τζονάκη και τον έγγονό της. «Ο έγγονός σου έχει μαζί του έναν Έγγλέζο!» της είπε ο διερμηνέας, ένας δικός μας, παλιοτόμαρο, ο Ζούζουκας που λέγανε. «Άσε μας να περάσουμε, θά γίνε έρευνα!» φώναζε ο Ζούζουκας κι' οί τρεις Γερμανάδες σηκώσανε τ' αυτόματα. Η Άσμηνα άγορεύε περισσότερο, άρπασε τον ένα Γερμανό από τ' άιμά. «Μωρέ, πές του, έτσι με τ' άρματα μιλάνε στις γιαγιάδες τους! Μωρέ, άς με χτυπήσουνε!» Κάτι μετάφρασε ο Ζούζουκας, οί Γερμανοί άρχισαν να γαυγίζουνε συναμεταξύ τους, κάτι πάλι είπε η Άσμηνα, πάλι, ο Ζούζουκας μετέφρασε, πέρασε η ώρα, κι' άμα στο τέλος μπήκανε οί έχτροί να κάνουνε την έρευνα, ούτε Τζονάκη βρήκανε, ούτε Τασούλη.

Πέρασαν οί μέρες, πέρασαν οί βδομάδες κι' οί μήνες. Παραμονές Χριστούγεννα της ήρθε ένα μήνυμα από τον έγγονό, πώς είχε πάρει τ' άβουνά και πώς φευγάτισε, λέει, το Τζόννη στην πατρίδα του.

Τάκουσε η Άσμηνα κι' ούτε είπε μιά κουβέντα, γιατί τώρα είχε στο καλύβι της τέσσερις έχτρούς που μένανε στο μπροστινό, τ' κύριο δωμάτιο της, κι' αυτή πλάγιαζε στο μαγεριό. Δεν μπορούσε να πεί πώς είτανε κακοί άνθρωποι. Της φερνόντανε ευγενικά, δίνανε κάτι μουχλιασμένα ψωμιά στο Μπεκρή και σ' ά θηλυκά του, φροντίζαν, πλέναν την κάμαρη τους, ο ένας είχε μιά φυσαρμόνικα κι' έπαίξε, της μιλούσανε, μα η Άσμηνα καμιά άκρόαση. Ούτε να τους κοιτάζει έστρεψε. «Ήξαισε τις άτιμίες που κάναν σ' ά γύρω χωριά, τις κλεψιές τους, τ' άπως είχε άφανεψει ξαίτιας τους άπ' άκρη σ' άκρη η Έλλάδα. «Ο καθένας τους χωριστά, έλεγε η Άσμηνα, μπορεί νάναι άνθρωπος σάν κι' έμάς. Μά όλοι τους μαζί είναι γουρούνια αίμοβόρα, όπως δεν έγιναν ποτέ τ' άγουρούνια. «Ε! κι' έμεις πάμε να τους ξολοθρίσουμε όλους μαζεμένους, όχι έναν έναν χωριστά. Έν τάξει έμιαστε!»

Κατόπι της ήρθε δεύτερο μήνυμα από τον Τάσο Τασούλη. πώς είχε κι' άλλα παλληκάρια μαζί του και πώς βρισκόντουσαν όλοι εκεί δίπλα, ανάμεσα Κορωπι και Φλέβες.

(Το τέλος στο ερχόμενο)

ΘΡΑΣΟΣ ΚΑΣΤΑΝΑΚΗΣ

ΟΙ ΑΟΡΑΤΕΣ ΑΛΥΣΙΔΕΣ

(Συνέχεια άπ' το φύλλο 3, σελ. 27)

Γιατί συμβαίνει αυτό; Γιατί η έλκτική δύναμη, όπως λέει ο νόμος της βαρύτητας, δεν είναι αντιστροφώς ανάλογος προς την άπόσταση, αλλά προς τ' τετράγωνό της. Μη σ' άς τρομάζουν διόλου τ' μαθηματικά. τ' πράγματα είναι απλούστατα. Η άπόσταση, από χίλια μέτρα έγινε πεντακόσια, δηλαδή η μισή. Τ' αντιστροφο του μισού είναι τ' δύο. Δύο φορές δύο κάνει τέσσερα. Όστε η δύναμη θά τετραπλασιασθῇ κι' από ένα γραμμάριο θά γίνῃ τέσσερα.

Άλλο παράδειγμα; Φαντασθῇτε ότι, αντί να κάνουμε τ' χίλια μέτρα πεντακόσια, τ' κάνουμε διακόσια πενήντα, δηλαδή έλαττώνουμε την άπόσταση στο ένα τέταρτο. Οί σφαίρες Α και Β θ' άλληλοέλκωνται στην περίπτωσή αυτή με δύναμη ίση προς 16 γραμμάρια. Γιατί ο αντιστροφος αριθμός του ενός τετάρτου είναι τ' τέσσερα, και τ' τέταρτο του τέσσερα, δηλαδή τέσσερες φορές τέσσερα, είναι 16, ώστε η άρχική δύναμη του ενός γραμμαρίου θά δεκαεξαπλασιασθῇ και θά γίνῃ 16 γραμμάρια.

Τί θά γίνῃ τώρα αν, αντί να έλαττώσουμε, αύξήσουμε την άπόσταση, π. χ. από χίλια την κάνουμε πέντε χιλιάδες, δηλαδή τοποθετήσουμε τις σφαίρες Α και Β σε άπόσταση πέντε χιλιομέτρων τῇ μιά άπ' την άλλη; Κι' έδω η άπάντηση είναι εύκολη. Ο αντιστροφος αριθμός του πέντε είναι τ' ένα πέμπτο, και τ' τετράγωνό του, δηλαδή τ' ένα πέμπτο του ενός πέμπτου είναι ένα είκοστό πέμπτο, ώστε οί δυο σφαίρες θ' άλληλοέλκωνται στην περίπτωσή αυτή με δύναμη ίση προς τ' ένα είκοστό πέμπτο του γραμμαρίου.

Μ' όλο που είμαι βέβαιος ότι, αν εδιδάσκατε με προσοχή τ' προηγούμενα, θά είσαστε τώρα έντελώς κατατοπισμένοι για τ' πώς ύπολογίζεται, σε οποιαδήποτε περίπτωση, η έλκτική δύναμη μεταξύ δύο σωμάτων, θά δοῦμε έδω μαζί κι' ένα τελευταίο παράδειγμα. Είπαμε ότι οί σφαίρες Α και Β, όταν βρίσκονται σε άπόσταση ενός χιλιομέτρου, άλληλοέλκονται με δύναμη ενός γραμμαρίου. Ένα σώμα Κ έχει πεντακόσιες φορές μεγαλύτερη μάζα από τῇ σφαίρα Α, κι' ένα σώμα Λ τῇ μισῇ μάζα άπ' τῇ σφαίρα Β. Αν τ' ά δυο σώματα Κ και

Λ βρεθοῦν σε άπόσταση διακοσίων χιλιομέτρων, πόση έλκτική δύναμη θά έξακλήσουν τ' ένα πάνω στο άλλο;

Η άρχική δύναμη του ενός γραμμαρίου θά γίνῃ πρώτα 500 γραμμάρια, έπειδή η μάζα του Κ είναι 500 φορές μεγαλύτερη από τῇ μάζα του Α. Έπειτα θά γίνῃ τ' μισό του 500, δηλαδή 250 γραμμάρια, έπειδή η μάζα του Λ είναι η μισή άπ' τῇ μάζα του Β. Αν λοιπόν τ' ά δυο σώματα Λ και Κ βρισκόντανε στην άρχική άπόσταση του ενός χιλιομέτρου, θά έξασκοῦσαν τ' ένα πάνω στο άλλο μιά έλκτική δύναμη ίση προς 250 γραμμάρια. Αλλά τώρα βρίσκονται σε διακόσιες φορές μεγαλύτερη άπόσταση. Ο αντιστροφος αριθμός του διακόσια είναι τ' ένα διακοσιοστό. Τ' ένα διακοσιοστό του ενός διακοσιοστοῦ είναι ένα τεσσαρακοντάκις χιλιοστό, δηλαδή ένα διά του 40.000. Όστε η δύναμη θά γίνῃ 40.000 φορές μικρότερη, κι' από 250 γραμμάρια θά γίνῃ 0,00625 γραμμάρια, δηλαδή 6 κι' ένα τέταρτο χιλιοστά του γραμμαρίου.

Όσοι ν' είτανε κουραστικοί όλοι αυτοί οί λογαριασμοί και τ' νούμερα, αλλά χωρίς κόπο δέ γίνεται τίποτα σ' αυτό τον κόσμο, κι' έμεις κάναμε κάτι άρκετά σημαντικό: μάθαμε γιατί τ' ά σώματα πέφτουν, δηλαδή γιατί ένα σώμα που τ' άφίνομε μετέωρο πάνω στην επιφάνεια τῇ γῆς, δέ μένει μετέωρο, αλλά κινείται προς τ' κέντρο τῇ γῆς, κι' έξακολουθεῖ να κινείται μέχρις ότου συναντήσῃ στο δρόμο του κανένα έμποδίο που ν' άναγκάσει να σταματήσει. Και είδαμε ότι αυτό γίνεται γιατί και τ' σώμα που πέφτει, και η γῆ, έχουν μάζα—η γῆ βέβαια πολύ μεγαλύτερη άπ' τ' σώμα—και οί μάζες άλληλοέλκονται σύμφωνα με τ' νόμο τῇς βαρύτητας.

Με πόση δύναμη άλληλοέλκονται π. χ. τ' μόλυβι μου και η γῆ; Αυτό τ' έξομε πολύ καλά, άλληλοέλκονται με μιά δύναμη ίση προς τ' βάρος του μολυβιού μου. Γιατί αυτό άκριβώς θά πῇ βάρος ενός σώματος: είναι η δύναμη με τῇ οποία η μάζα τῇς γῆς έλκει αὐτό τ' σώμα. Βάσω τ' μόλυβι μου στη ζυγαριά και βρήκα ότι ζυγίζει π. χ. 25 γραμμάρια. Αυτό θά πῇ ότι η μάζα τῇς γῆς έλκει τῇ μάζα του μολυβιού με μιά δύναμη ίση προς 25 γραμμάρια.

Αλλά τότε, σύμφωνα με τ' όσα είπαμε παραπάνω, και τ' μόλυβι έλκει τῇ γῇ με μιά δύναμη ίση προς τ' βάρος του, δηλαδή με 25 γραμμάρια. Αυτό βέβαια φαίνεται λίγο παράξενο, αλλά είναι έντελώς άληθινό. Μας φαίνεται παράξενο, γιατί εκείνο που βλέπουμε είναι ότι τ' μόλυβι κινείται προς τῇ γῇ, κι' όχι η γῇ προς τ' μόλυβι. Αλλά κι' αυτό, αν τ' σκεφτοῦμε λιγάκι βαθύτερα, θά βροῦμε ότι είναι έντελώς φυσικό. Αν δώσω μιά κλωτσιά σε μιά μπάλα του φούτ-μπόλ, η μπάλα θά μετακινηθῇ κατά δέκα, είκοσι ή πενήντα μέτρα. Αν δώσω μιά έξ ίσου δυνατή κλωτσιά σε μιά μεγαλύτερη μάζα, π. χ., σε μιά μπάλα σιδερένια, τότε η μπάλα αυτή μόλις θά μετακινηθῇ κατά μερικους πόντους. Όστε η κίνηση δεν έξαρτάται μόνο άπ' τῇ δύναμη που τῇ προκαλεῖ, έξαρτάται κι' άπ' τῇ μάζα του σώματος. Κι' αν η δύναμη τῇς 25 γραμμαρίων είναι άρκετή για ν' άναγκάσει ένα μόλυβι, είναι όμως όλος διόλου άνεπαρκής για ν' άναγκάσει τῇν τεράστια μάζα τῇς γῆς—αν και έντελώς θεωρητικά είμαστε ύποχρεωμένοι ν' άποδεχτοῦμε ότι, τῇν ώρα που πέφτει τ' μόλυβι, και η γῇ εκτελεῖ κι' αυτή μιά άνεπαίσθητη, άπειροελάχιστη μετακίνηση προς τῇ διεύθυνσή του, για ν' ά τ' συναντήσῃ.

Ας δοῦμε τώρα και κάτι άλλο: Τ' ά σώματα πέφτουν μόνο όταν τ' άφίσομε έλεύθερα, δηλαδή όταν δεν στηρίζονται πουθενά. Ένα βάζο, στήμένο καλά πάνω στο τραπέζι, δεν πέφτει. Μήπως στην περίπτωση αυτή δεν τ' έλκει η μάζα τῇς γῆς; Τ' έλκει βέβαια, με μιά δύναμη ίση πάντοτε προς τ' βάρος του, αλλά στην περίπτωση αυτή η δύναμη εξουδετερώνεται άπ' τῇν παρουσία του ύποστηρίγματος. Πάνω στο ύποστηρίγμα αυτό τ' σώμα έξασκεί όλη τῇ δύναμη του βάρους του. Τί αυτό ένα βαρύ αντικείμενο είναι ικανό ν' άπάσῃ ένα αδύνατο ύποστηρίγμα με τ' βάρος του, δηλαδή με τῇ δύναμη που έξασκεί πάνω του η μάζα τῇς γῆς.

Μιλήσαμε σ' ά προηγούμενα για τ' συνολικό βάρος τῇς γῆς, και είδαμε πόσο τεράστιο είναι αυτό τ' βάρος. Τί έννοούμε όμως άκριβώς όταν λέμε βάρος τῇς γῆς;

(Ακολουθεῖ) Γ. Θ. ΚΑΚΡΙΑΗΣ

ΑΛΗΘΟΓΡΑΦΙΑ ΤΗΣ "ΔΙΑΠΛΑΣΕΩΣ,"

'Αθήναι, ὁδὸς Γ' Σεπτεμβρίου 28
ἀρ. τηλ. 55-56 τὴν 28 'Ιουνίου 1945

ΤΗΝ ἄλλη φορὰ δὲν μπόρεσα ν' ἀπαντήσω σ' ὅλα τὰ γράμματα πού εἶχα μπροστά μου. Στὸ μεταξύ ἔλαβα κι' ἄλλα πολλά. Γι' αὐτὸ ἡ σημερινή μου 'Αλληλογραφία δὲν ἀφίνει ἀρκετὸ χώρο γιὰ Πνευματικὲς 'Ασκήσεις, καὶ καθόλου γιὰ Μ. 'Αγγελίες πού μένουν.

'Ελληνική Ραχοῦλα, ὅλοι στὸ σπιτικό μου εἶναι καλὰ καὶ σ' εὐχαριστοῦν γιὰ τὸ ἐνδιαφέρον. Τὸ ποιηματάκι σου «'Η μεγάλη ἀδελφή» μοῦ ἄρεσε πολὺ καὶ τὸ δημοσίευσσα κιόλα. 'Αν βαθμολογῶσα, θὰ τοῦ ἔβαζα Β' (μὲ τόνο), ἐνῶ στὸ «Πάρκο» τῆς 'Αγνώστης, πού δημοσιεύτηκε στὸ 6 φυλλάδιο, θὰ ἔβαζα Α'. Ὡστόσο συμφωνῶ μαζί σου πὼς μιὰ κριτικὴ τῶν κομματιῶν, ὅπως τὴν ἔκανα ἄλλοτε, θὰ σὰς ἐφώτιζε πολὺ περισσότερο ἀπ' τὴν ξερὴ βαθμολογία. Δυστυχῶς, πρὸς τὸ παρόν, ὁ χώρος δὲν τὴν ἐπιτρέπει.

Χαίρω πολὺ, Συριανέ, παλιέ μου φίλε, πού σὲ ξαναβρίσκω. Σ' ἐνέγραψα μὲ τὸ ποσὸν πού ἔστειλες γιὰ τέσσερις μῆνες καὶ σοῦ ἀνάνεψα τὸ ψευδώνυμο. Εἰδοποίησα τὸ 'Υδραϊόπουλο νὰ σοῦ γράψῃ. 'Ελπίζω νὰ φαίνεται συχνά.

Κορινθιακὸ 'Ακρογιάλι, σ' εὐχαριστῶ γιὰ ὅσα γράφεις. Ναι, ἐσκόπευα νὰ προκηρῶξω κι' ἄλλους Διαγωνισμοὺς γιὰ τὸ καλοκαίρι, νὰ δημοσιεύσω καὶ τ' ἀποτελέσματα μερικῶν περσινῶν πού διασώθηκαν· ἀλλὰ ἡ καθυστέρηση ἔνευε τῆς ἀπεργίας μὲ ἀνάγκασε νὰ τὸ ἀναβάλω, ὅπως καὶ πολλὰ ἄλλα, ὥς νὰ ἐπιτρέψουν οἱ περιστάσεις νὰ ἐνημερωθῶ. 'Ας ἐλπίσουμε. 'Ο,τι ἀναβάλλεται δὲν χάνεται, λέει μιὰ παροιμία.

Βοναπάρτη, εἶσαι πολὺ δικαιολογημένος, ἀφοῦ στὸ μεταξύ ἀρρώστησες κι' ἀναγκάστηκες νὰ κάμης καὶ ταξίδι. 'Οραία ἐκφράξεις τὰ ὅσα θυμήθηκες κι' αἰστανθήκες ὅταν, μετὰ τόσον καιρὸ, ξαναεἶδες ἀπάντησέ μου στὴν 'Αλληλογραφία. 'Ω, τὸ πιστεύω πὼς θάσαι καὶ πάλι «ἐν' ἀπὸ τὰ πιὸ ἀφοσιωμένα παιδιά μου».

'Εν' ἀπὸ τὰ κομμάτια σου, 'Ατίθασε, δημοσιεύθηκε κιόλα στὸ προηγούμενο. Γιὰ τὰλλα δὲν ξέρω ἀκόμα. 'Αλλά κι' ἂν πᾶνε στὸ καλάθι, δὲν πρέπει νὰ ποταρυνθῇς, παρὰ νὰ ἐπιμείνης, γιατί ὅπως λὲς καὶ σύ, «ὁ ἐπιμείνων νικᾷ». Μόνο ἓνα λάθος κάνεις, αὐτὸ γραμματικὸ: 'Ο τύπος δὲν εἶναι «ἐπίμων» ἀλλὰ «ἐπίμονος». Κι' αὐτὸ τὸ λάθος τὸ κάνουν πολλοί. Πῶς πάει ἡ ἀνάρρωση; 'Εγινες ἐντελῶς καλὰ;

Στεφάνι τῆς Λευτεριάς, γιὰ τοὺς Διαγωνισμοὺς πού ρωτᾷς ἀπαντῶ σ' ἄλλον παραπάνω. Τὸ ψευδώνυμό σου εἶχε πιά τυπωθεῖ ὅταν ἔλαβα τὸ γράμμα σου. 'Όσα μοῦ γράφεις γιὰ τὰ εἰς ΑΖΩ ῥήματα εἶναι ἀνυπόστατα, κι' ἐντελῶς ἀσέπτα ἡ παραγωγή τοῦ ΦΕΥΓΩ ἀπὸ τὸ ΕΥ ΕΓΩ (τότε γιατί ὄχι ἀπὸ τὸ ΦΕΥ;...) Μόνο στοὺς Δεξιγράφους μπορεῖ κανεὶς νὰ χωρίξῃ ἔτσι τὰ ῥήματα, καὶ γενικὰ τίς λέξεις, καὶ νὰ βροῖσκῃ ἔξαφνα πὼς ὁ ΕΥΓΕΝΙΟΣ σχηματίζεται ἀπὸ τὸ ΕΥΓΕ καὶ ΝΙΟΣ (νέος) ..

Ροῦζ Μπομπουνακί, ἔχω μπροστά μου δύο γράμματα σου. Καλὸ ταξίδι καὶ καλὴ διασκέδαση στὸ Βόλο. Μὰ κι' ἀπὸ κεῖ μπορεῖς, νομίζω, νὰ μοῦ γράψῃς. 'Επίσης νὰ μοῦ στέλνῃς ὅ,τι ἐμ-

πνέσαι γιὰ τὴ Σελίδα Συνεργασίας, καὶ μὴ σὲ νοιάξῃ ἂν θὰ ἐγκριθῇ ἢ θ' ἀπορριφθῇ. 'Ιδὲς τί λέω παραπάνω καὶ στὸν 'Ατίθασσο.

Γιὰ νὰ σοῦ ἐγκριθῇ ψευδώνυμο, Γ.Δ. Μπούτνυρα, πρέπει νὰ μοῦ στείλῃς, μαζί μὲ τετράμηνον ἢ ὀκταμηνή συνδρομή, καὶ δρ. 100, δικαίωμα ἐγκρίσεως. 'Απ' αὐτὰ πού μοῦ προτείνεις, τίποτα δὲν εἶναι γιὰ τὴ Σελίδα Συνεργασίας. Θὰ μοῦ στέλνῃς μόνο ποιήματα καὶ μικρὰ πεζογραφήματα, σὰν αὐτὰ πού βλέπεις νὰ δημοσιεύω.

Μακεδονάχε καὶ Προσκοπάκι, αὐτὰ τὰ ψευδώνυμα σὰς ἐνέκριναν. 'Η προθεσμία τοῦ Διαγωνισμοῦ πρὸς σύνθεσιν Πνευμ. 'Ασκήσεων λήγει στὸ τέλος Σεπτεμβρίου, ὥστε ἔχεις καιρὸ. 'Αλλὰ κοινὴ Συλλογὴ δὲν ἐπιτρέπεται. 'Αν καὶ ἀδελφία, θὰ μοῦ στείλετε χωριστῶς, ἀπὸ μιὰ ὁ καθένας. Κι' ἔτσι γιὰ ὅλους τοὺς Διαγωνισμοὺς πού θὰ λαβαίνετε μέρος: ἡ ὁ ἓνας, ἡ ὁ ἄλλος, ἡ καὶ οἱ δύο σας, ἀλλὰ τότε μὲ τὴν ἀπάντησή του καθένας χωριστὰ.

Μὰ καὶ μόνο ἀπ' τὸ γράμμα σου, 'Εξερευνητὴ τῶν 'Αστρων — σοῦ τὸ ἐνέκριναν — θὰ καταλάβαινα πὼς, ἂν καὶ 11 μόλις χρονῶν, εἶσαι καλὸς μαθητὴς κι' ἔχεις μάθει ἀπὸ τώρα πολλά. Κοντολογίς, εἶμαι κατενθουσιασμένη ἀπὸ τὴ γνωριμιά σου καὶ δὲν ἀμφιβάλλω πὼς θὰ διακρίνεσαι καὶ στὸν κύκλο μου ὅπως καὶ στὸ σχολεῖο. Πολὺ μ' εὐχαρίστησαν — πὲς τῆς — καὶ τὰ λίγα λογάνια τῆς ἀδελφούλας σου Μαρίας, πού ἐλπίζω νὰ πάρῃ κι' αὐτὴ, ἀργότερα, ψευδώνυμο καὶ νὰ μοῦ γράψῃ.

Καὶ τώρα ἓνα γράμμα μητέρας. Τὸ παλιὸ μου 'Ανθὸς τῆς 'Ανατολῆς μοῦ γράφει «Δυὸ λόγια κι' ἐγώ, μετὰ τὰ παιδιά μου, γιὰ νὰ σοῦ πῶ τὴ χαρά μου γιὰ τὴν ἐπανέκδοσή σου, ὅστερ' ἀπὸ τὸ φόβο πού εἶχα μήπως δὲν ξαθάβγαίνες γρήγορα πάλι. Θὰ ἦταν μεγάλο δυστύχημα αὐτὸ, θὰ τὸ θεωροῦσα τὸ ἴδιο σὰ νὰ ἔπαυε καὶ τὸ σχολεῖο... 'Αλλὰ ὁ Θεὸς ἐβοήθησε καὶ σ' ἔχουμε πάλι, τὸ μοναδικὸ παιδικὸ περιοδικὸ πού βγαίνει στὸν κόσμο ὅλο, ὄχι μόνο στὴν 'Ελλάδα, τόσο ἄρτιο ἀπὸ πάσης ἀπόψεως. Μὲ ἀγάπη. 'Ιουλία Κοκκῶνη».

'Η κρίσις τῆς παλιᾶς μου φίλης, πού εἶναι σήμερα μιὰ τέτρα μικρῶν παιδιῶν, ἔχει ἐξαιρετικὴ σημασία γιὰ μένα. Δὲν ξέρω, τώρα, ἂν εἶμαι πραγματικῶς «μοναδικὸ» παιδικὸ περιοδικὸ σ' ὅλο τὸν κόσμο. Τὸ βέβαιον εἶναι πὼς εἶμαι τὸ μακροβιότερο. Κανέν' ἄλλο, πουθενά, δὲν βγαίνει 67 ἀδιάκοπα χρόνια.

'Ορίζω σήμερα τὴν τελευταία προθεσμία τοῦ Διαγωνισμοῦ Πνευματικῶν 'Ασκήσεων: Συλλογές, κατὰ τοὺς ὁρους πού δημοσιεύθηκαν στὴν προκήρυξη τοῦ 2ου φυλλαδίου, εἶναι δεκτὲς μέχρι τέλους Σεπτεμβρίου.

ΕΓΚΡΙΣΕΙΣ ΨΕΥΔΩΝΥΜΩΝ

Νέα Ψευδώνυμα: Παγκρατιωτάκι, ἀ. (ΠΑ), Κρητικόπουλο, ἀ. (ΑΜ), Σερ Νίε, ἀ. (ΝΚ), 'Απροσδόκητη Εὐτυχία, ἀ. (ΠΑ).

'Ανανεώσεις: Νεφέλη, κ.

'Η Διάπλασις ἀσπάζεται τοὺς φίλους τῆς: Ντίνον Ζηριώτην (βαδιὰ μὲ συγκίνησαν ὅσα μοῦ γράφεις «γιὰ τὸ δράμα μου, πού τὸ ζήσατε σὰν κάτι τὸ πολὺ δικό σας»· ἔλαβα τὰ σταλέντα) Τριπολιτσάκι (σοῦ τὸ ἐνέκριναν· λυσόχαρτο θὰ σοῦ στείλω ἅμα ἐτοιμα-

σθῇ) Θαλασσόλυκον (αὐτὸ σοῦ ἐνέκριναν· ὅλα τὰ φυλλάδια σοῦ τὰ ἔστειλα καὶ πιστεύω νὰ τὰ ἔλαβες) Γεώργιον Θεατόκην (ὁρθεῖς οἱ λύσεις σου, ἀλλὰ σὲ κοινὸ χαρτὶ ἀπαρῶδες· θὰ μοῦ τίς ξαναστείλῃς ὅταν θὰ τυπώσω λυσόχαρτο· θάχῃς καλὸς) Κ. Μελαχροινόν, Βολιωτόπουλο κλπ. κλπ.

ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΑΙ ΑΣΚΗΣΕΙΣ

ΣΥΝΕΧΕΙΑ τοῦ 303ου Διαγωνισμοῦ Λύσεων. Αἱ λύσεις τοῦ φυλλαδίου τούτου δεκταὶ μέχρι τῆς 1 Σεπτεμβρίου, καὶ πέραν ἀκόμη, ἐφ' ὅσον δὲν θὰ ἔχουν δημοσιευθεῖ.

99. Δεξιγράφος

Τὸ πρῶτο μου εἶν' ἐκείνοι πού νικήθη-
Στὸ Μαραθῶνα [καν]

Τάλλο μου βγαίνει ἀπὸ τὰ σιόματα
Καὶ κάνει κάποτε... κορώνα.

Τὰ δυὸ μαζί, ἡ ὥραία κόρη μιᾶς θεᾶς,
Πού σκοτεινὸς τῆς τὴν ἐπῆρε βασιλιάς,
"Ιναχος

100. Στοιχειοτονόγραφος

Ρωμαίου Μεγάλου τοῦ ἀπαιρῶ

Γράμμα, καὶ τόνο τοῦ ἀνεβάζω,

Κι' ἄλλο Ρωμαῖο τώρα ἐγώ,

Τοῦ πρώτου γιό, παρουσιάζω.

Κορινθιακὸ 'Ακρογιάλι

101. Μέγα Δικτυωτὸν

***** = 'Ο,τι ἀναγινώσκεται

***** = 'Αρχαία βασίλισσα

***** = Τὸ σύνολον τῶν νό-

***** μιν

***** = 'Αρχαῖος βασιλεὺς

***** = Μετὰ τὴν ἐργασίαν

Καὶ καθέτως τὰ ἴδια.

Κορινθιακὸ 'Ακρογιάλι

102—106. Μαγικὸν Γράμμα

Τῇ ἀνταλλαγῇ ἐνὸς γράμματός εἰς ἐκάστην τῶν κάτωθι λέξεων δι' ἐνὸς ἄλλου, πάντοτε τοῦ αὐτοῦ, νὰ σχηματισθοῦν ἄνευ ἀναγραμματισμοῦ ἄλλαι τόσαι λέξεις:

Χίος, κόρος, Κῶς, σανίς, 'Αρετα
'Αμερικανόπουλο

107. Μισαὶ Δέξεις

κισ — σασ — κοτ — σαῦ — ορ — αμι

Αἱ λέξεις αὗται εἶναι χωρισμέναι ἀκριβῶς εἰς τὰ πρῶτα τῶν ἡμίσυ. Νὰ συμπληρωθοῦν οὕτως, ὥστε τὰρχικὰ τῶν συμπληρωμάτων νάποτελοῦν κοινὸν τετράποδον.

'Ατρεῦς

108. Μεσοστιχίς

Τὰ μεσαῖα τῶν κάτωθι ζητουμένων λέξεων, ὅλων πεντασχημάτων, ἀποτελοῦν ἥρωα τοῦ 21:

1, Νῆσος τοῦ Αἰγαίου· 2, 'Ενδυμα πολλῶν ζώων· 3, Φυτόν θαλάσσιον· 4, Θεὰ μεγάλη· 5, 'Ανεμος· 6, 'Αλλή θεά· 7, Νῆσος τοῦ Αἰγαίου· 8, Χριστιανικὴ ἀρετὴ 9, Πολλὰ δένδρα.

'Αμερικανόπουλο

109. Φωνηεντόλιπον

π ν τ — ο

(Ρητὸν ἀρχαίου φιλοσόφου)

"Ιναχος

110. Γεῖφος

Τ Τ Τ Τ Τ

Τ Τ Τ Τ Τ

Τ Τ Τ Τ Τ

Τ Τ Τ Τ Τ

Τ Τ Τ Τ Τ

Τ Τ Τ Τ Τ

Τ Τ Τ Τ Τ

Τ Τ Τ Τ Τ

Τ Τ Τ Τ Τ

Τ Τ Τ Τ Τ

Κορινθιακὸ 'Ακρογιάλι